

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนตลาดสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เขียน

นางสาวสุชาดา กะมะลานนท์

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาตลาดสามชุกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนหลังจากการพัฒนาตลาดสามชุกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3) การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนตลาดสามชุกหลังการพัฒนาตลาดสามชุกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเสนอแนะแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ตลาดสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

ปัจจัยที่ทำให้ตลาดสามชุกเกิดการพัฒนาจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านกายภาพและสังคมวัฒนธรรม 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยด้านศักยภาพของชุมชนและทุนทางสังคม 4) ปัจจัยด้านการเข้ามาสนับสนุนขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ 5) ด้านนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว 6) ปัจจัยด้านการสื่อสาร และ 7) ปัจจัยด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว โดยตลาดสามชุกมีสิ่งดึงดูดใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน สามารถเดินทางไปได้ไม่ยาก มีกิจกรรมในการเที่ยวชม และสามารถหาที่พักได้โดยรอบบริเวณตลาด

ผลกระทบจากการพัฒนาตลาดสามชุกจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านสังคม เกิดจากการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนตลาดสามชุกและเทศบาลขึ้น รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ชาวบ้านมีผลประโยชน์ร่วมกัน บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้น และเกิดการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในชุมชน

ในการเข้าร่วมกิจกรรม แต่กลับทำให้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคนภายในชุมชนตามวิถีชีวิตชุมชนเดิมลดลง จำนวนประชากรในตลาดมีเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีการรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีขึ้นมาใหม่ เศรษฐกิจของตลาดสามชุกกลับมาดีขึ้นอีกครั้ง เกิดการกระจายรายได้ และเกิดการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนทั้งภายในและภายนอกชุมชน อาคารบ้านเรือนในชุมชนตลาดสะอาดและได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม แต่ต้องเจอกับปริมาณขยะที่มีเพิ่มขึ้น

การจัดการสิ่งแวดล้อมของตลาดสามชุกเมื่อมีการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกิดจากการที่ชาวบ้านเข้าร่วมวางแผน และดำเนินการผ่านคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์และมูลนิธิชุมชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพและภูมิทัศน์ การจัดการสิ่งแวดล้อมด้านขยะ และการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำเสีย

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนตลาดสามชุกด้านกายภาพและภูมิทัศน์ ด้านขยะ และด้านน้ำเสีย ควรเน้นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกับหน่วยงานภายนอก ด้วยการพัฒนาความรู้ ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

Thesis Title

Environmental Management Process of Samchuk
Market Community Suphanburi Province

Author

Miss Suchada Kamalanon

Degree

Master of Arts (Man and Environment Management)

Advisor

Prof. Emeritus Dr. Anurak Panyanuwat

ABSTRACT

Three main objectives of this research were to study the factors affecting the development of Samchuk Market community as a conservation and ecotourism, the impacts affecting the community after the ecotourism source development, and the environmental management of the Samchuk Market community after its ecotourism destination development, and finally to find out the measures and suggestions for appropriate environmental management. This study employed the qualitative research technique to collect and analyse the data collected by using interviews, focus group discussions and observations from the key informants within the Samchuk Market community of Supanburi province. The results of the study were as followed.

The factors that affected the development of Samchuk Market community as a conservation and ecotourism consisted of 1) the physical and socio-cultural factors, 2) economic factors, 3) the community capacity and social capital, 4) the external organizations' support given to the community, 5) the tourism promotion policy, 6) communication factor, and 7) the tourism source elements. The Sam chook Market community had various attractions, amenity, and accessibility with available and comfortable travelling routes, visiting activities, and available accommodations surrounding the market place.

The impacts from the tourism destination development of the Samchuk Market community were originated from the better relationships between the community and the municipality. The relationship pattern among the community members have been changed under their mutual beneficial

condition with more participation and inter-cooperation between every sector within the community. However, the old folk ways' social interactions were found decreasing, while the population increased with more cultural and traditional recovery. The community recovered itself in income generating and distributing, household clean and maintenance, but found more waste increasing as well.

The environmental management of the community was based on the participatory exchange of ideas, planning, and implementation of the members after its development for ecotourism destination through establishing the community market development committee, and the community foundation. The community involvement in such activity resulted in its physical and scenery environmental management, including waste and water pollution management.

Some recommendations on the community management focused on physical and scenery environment, waste and water pollution based on the internal and external organizations' cooperation with environmental knowledge and awareness of the people.